

Csorvási Híradó

2009. november-december KÖZÉLETI LAP

XX. ÉVFOLYAM

11.-12. SZÁM

KARÁCSONYI REMÉNY

Csorváson a LEADER Akció Csoport helyi termékeket bemutató terme a helyszíne minden szombaton az adventi gyertyagyújtásnak. Az első gyertyát Kammerer Tibor plébánia kormányzó, a másodikat Hajdú Andrea református lelkész, a harmadikat Kasuba Róbert pitvarosi plébános gyújtotta meg. A családias házi ünnepség résztvevői közül többen emlegették, hogy évtizedekkel ezelőtt ilyen időszakban már fehér volt a táj, vastag hótakaró borította a határt.

Magam is szívesen emlékezem arra, hogy esztergomi diák koromban a karácsonyi készülődés elmaradhatatlan része volt az a séta, amikor kis szánkót húzva felmentünk a hegyre egészen a Babits villához, majd onnan szánkón ereszkedve „utaztunk” vissza a város közepéig.

A kirándulás hivatalos indokaként azt fogalmaztuk meg, hogy az ünnepvárás hangulatát emeli, ha töltekezünk irodalmi forrásból is, de a nagyobb hangsúlyt azért mindig a téli „sport” élménye kapta.

Ennek ellenére az irodalmi élményekből szeretnék felidézni néhány sort, mert úgy érzem, hogy Babits Mihály gondolatai ma aktuálisak. Babits a múlt század első felében írta verseit, amikor szintén válság söpört végig a világon. 1932-ben

KARÁCSONYI ÉNEK című költeményéből idézek:

...Becsésnek láttad te e földi test
koldusruháját, hogy felvetted ezt?
S nem vélted rossznak a zord életet?
Te, kiről zengjük, hogy megszületett.

Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyújts pici gyertyát sokat,
csengess éjünkön át, s csillantsd elénk
törékeny játékunkat, a reményt!

Ezt a reményt szeretném most a válság, a feszültségektől izzó időszak idején táplálni mindenkiben. A reménységet, hogy a karácsonyi ünnepek idején lesz erőnk, bátorságunk ahhoz, hogy megbékéljünk egymással, környezetünkkel annak érdekében, hogy nyugodt szívvel hallgathassuk a betlehemi éjszakából felidézve az angyalok kórusát: Békesség földön az embereknek.

Szükségünk van erre a békességre, hiszen mindennapos gondok nehezítik életünket, folyamatosan küszködni kell a holnapért.

Forintokban kifejezve talán szegényebb lesz a karácsony, de egymás iránti figyelemmel, jó szándékkal, szeretettel gazdagabbá tehetjük az ünnepet.

Reménykedjünk, hogy az emberi szívekben a jóakarát magában hordozza a küzdelmes, de reményteljes holnap ígéretét.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok mindenkinek áldott karácsonyt és boldog új esztendőt.

Szilágyi Menyhért
polgármester

Amikor az álmok valóra válnak

2009. november 26-án valóság lett az álomból. Átadták ugyanis az általános iskola István király utcai felújított épületét. A Dél-Alföldi Operatív Program keretében 225 millió forintból valósult meg a beruházás, amelynek kivitelezője az Iványi Építőmester Kft. volt.

Az intézmény 565 m²-nyi új területtel bővült. Bevallom, nagyon jólesett, hogy az igazgató úr meghívott az átadásra és megkért, hogy írjam meg a következő sorokat. Furcsa volt ismét belépni az immár impozáns bejáraton, hiszen jómagam is ebben az iskolában sajátítottam el azokat az alapokat, amelyeknek mind a mai napig hasznát veszem. Az épület ugyanaz maradt, azonban az átépítéseknek köszönhetően mégis egy új iskolába érkeztem.

Az aula – amelyről korábban csak álmodtunk – zsúfolásig megtelt gyerekekkel, pedagógusokkal és szülőkkel.

Az ünnepségen beszédet mondott Szilágyi Menyhért polgármester úr, aki felelevenítette a több éven át tartó forráskeresés időszakát is, amelynek immár látható az eredménye. Varga Zoltán önkormányzati miniszter úr örömtelinek nevezte, hogy a közelmúltban egy bölcsődei csoportszobát avatott a városban, most pedig egy másik korosztály számára adhatja át ezt az épületet. Fetser János országgyűlési képviselő pedig egykori diákéveiről mesélt a közönségnek. A köszöntők után az irodalmi színpad előadása következett.

Ahogy figyeltem a műsorukat, számos emlék kezdett el kavarni a fejemben. Eszembe jutott az első nap, amikor ötödikesként beléptem ebbe az épületbe. Minden és mindenki óriásnak tűnt. „Menő” volt felső

tagozatosnak lenni, hiszen az elsősök szemében mi voltunk a nagyok. Emlékszem, vándorolnunk kellett az új iskola és a régi iskola között. Az új iskolában volt például a történelem, az angol és a németóra, a régiben a matematika, a biológia és a kémia. Nem nagyon szerettük, mert a szünetünk egy része „mászkalással” telt el. Ebben az új épületben azonban a „vándorlás” már csak egy fogalom lesz a diákoknak.

A hivatalos szalagátvágás után sétára invitáltak bennünket.

A tantermek teljesen megújultak. Minden helyiségben kicserélték a nyílászárókat, modernizálták a fűtést és a világítást is. Új, korszerű és ergonómikus bútorzat, illetve az integrált oktatáshoz szükséges kellékek kerültek minden tanterembe. Az intézmény irodái a két számítástechnika-teremmel együtt a volt zárdaépületbe kerültek át, így kettővel több tanteremben folyhat ezután a nevelőmunka az épület másik szárnyában. Igazgató úr a beszédében elmondta, hogy az oktatás jövője a kompetenciafejlesztésen alapszik. Az egyik egyetemi előadáson hallottam először arról, mit is takar ez a szó, hogy kompetencia. Kissé furcsálltam, hogy például miért nem ülhetnek a gyerekek a padokban kettesével, úgy, mint régen. Miért van szükség a csoportmunkára? Miért kell projekthetet tartani? Hiszen a mi időkben ilyenről még szó sem volt, és mégis megtanultunk írni, olvasni és számolni. Azután rájöttem, hogy az idők változnak, ezzel együtt változnak az oktatási módszerek is, és a technika is fejlődik. Ezt pedig érdemes kihasználni. Szóval itt ez a megújult épület, új berendezésekkel és oktatási eszközökkel, vagyis minden készen áll egy újfajta, hatékonyabb és modernebb nevelő-oktatómunkára.

S hogy mit kívánhatok a megújult iskolának? Egyrészt sok jó képességű gyermeket, akik kellő szorgalommal rendelkeznek majd ahhoz, hogy ebből az iskolából megfelelő alapokkal még magasabb szintre jussanak. Másrészt remélem, hogy az aula szerves részét képezi majd a mozgalmas diákéletnek, valamint az óráközi szüneteknek.

Remélem, hogy ezek után még menőbb lesz ebbe az iskolába járni!

Kocsis Alexandra
SzTE andragógia-média szakos hallgató

Megújult a könyvtár

Bizonyára sokan értesültek arról, hogy könyvtárunk 1 650 000 Ft - ot nyert a Nemzeti Kulturális Alap által kiírt pályázaton, könyvtári bútorok vásárlására. Külön öröm volt számunkra, hogy ez a nem mindennapi esemény éppen a könyvtár 60. évfordulójával esett egybe. Így aztán régi álmunk vált valóra, hiszen újjávarázsolhattuk, átrendezhettük a raktárakat, és kényelmesebbé tehattük a kölcsönzőteret.

A legnagyobb változást a gyermekrészleg kialakítása jelentette. Régen terveztük már ugyanis, hogy a kicsik (óvodások és kisiskolások) méretéhez igazodó színes, modern igazi gyermekbútorokkal rendezzük be a könyvtár egyik sarkát, így biztosítva számunkra, hogy otthonos, barátságos környezetben tanulhassanak, olvasgathassanak. A különleges alakú, két részből álló színes hullámasztal mellett 10 kis szék csalogatja a kis olvasókat mesekönyv nézegetésre, rajzolásra. A nagybacsák asztala hasonló, kicsit nagyobb méretű és natúr színű, és hamarosan puha, kényelmes kárpitozott székekkel rakjuk körül. Olvasólámpát is kaptak a gyerekek, hogy optimálisabb körülmények közt tanulhassanak. És természetesen olvashassanak, hiszen átkerült az ifjúsági irodalom és az ismeretterjesztő könyvek is, hogy könnyebben eligazodjanak a gyerekek. A szép új szőnyegek, és a mesesarok feletti falikép különösen barátságossá teszi a gyerekek birodalmát. A szép, színes mesefigurák a falon Melich Pál kedves

támogatónk munkáját dicséri. Ezúton is köszönjük önzetlen segítségét! Az óvodások nagy örömmel vették birtokba a mesesarokot a „Könyvtári Hét” első napján, a gyermekrészleg megnyitóján. A jeles évforduló alkalmából „Könyvtártörténeti kiállítás” mutatja be a könyvtár múltját és jelenét. Képek és korabeli dokumentumok segítségével időutazást tehetünk, felidézhetjük a régmúlt eseményeit, az olvasóköröktől a népkönyvtáron át a mai modern könyvtárig. A raktárainkban lévő szűkös helyet is szerettük volna jobban kihasználni, ezért polcokat csináltattunk, a jobb helykihasználás érdekében. A folyóirat-olvasó is átrendezésre került, kényelmes kagylófotelek várják majd az olvasgatni vágyó könyvtárlátogatókat hamarosan. A szép, új szőnyegek és olvasólámpák otthonossá, meleggé teszik könyvtárunkat. Bizonyára sokan fognak örülni a sok új kárpitozott széknek, amelyeket a számítógépekhez és az olvasóteremben fogunk elhelyezni. A kihajtható írólappal felszerelt székeknek, és az új táblának előadások, képzések alkalmával fogjuk majd hasznát venni. Az új tárgyalóasztal és a vitrines szekrény szintén régi vágyunk volt már, most ez is teljesült. Reméljük, hogy kedves Olvasóink velünk együtt örülnek az új bútoroknak, és a kis óvodásoktól a felnőtt olvasókig birtokba veszik a szép, felújított könyvtárat. Szeretettel várjuk Önöket!

A könyvtár munkatársai

Új helyen az egészségügyi ellátás

Megkezdődött a központi orvosi rendelő felújítása, átalakítása. A munkálatok az épület teljes területét érintik, ezért a rendelőket ideiglenes helyre kellett költöztetni. Arra törekedtünk, hogy a házi orvosok egymáshoz közel rendelkezzenek annak érdekében, hogy az esetleges helyettesítés könnyebben legyen megoldható.

A rendelők ideiglenes elhelyezése:

Gábor Áron utca 28. : Dr. Duliskovich Ilona

Gábor Áron utca 30. : Védőnők

Gábor Áron utca 32. : Dr. Szénási Levente

Gábor Áron utca 34. : Dr. Kerekes László

A fizioterápiás kezelés az Egyesített Szociális Intézmény épületében történik.

Az ideiglenes helyeken szűkösek a várók, ezért érdemes időpontot kérni és a kapott időponthoz alkalmazkodni. Jelenleg a parkolással kapcsolatos problémák megoldásán dolgozunk.

A központi rendelő kivitelezője a csorvási ÉPÍTŐMESTER Bt. A munkálatok várhatóan 6 hónapig tartanak.

A beruházás 46 760 000 Ft -ba kerül, melyhez 39 999 000 Ft támogatást nyertünk.

A munkálatok befejezésével újabb korszerű intézménnyel gazdagodik a város.

Móra Ferenc utca 29. : Dr. Zabos Ágnes
gyermekszakorvos

Szilágyi Menyhért
polgármester

AZ ÉGÁZ-DÉGÁZ Zrt. KARÁCSONYI MEGLEPETÉSE

Kitörő örömmel fogadtuk a hírt, hogy 2010-ben az ÉGÁZ-DÉGÁZ által meghirdetett KÖRNYEZETÜNKÉRT AKCIÓ-ra beérkezett javaslatok közül a Dél-Alföldön a csorvási bányató és környékén kialakított pihenőhely továbbfejlesztését tartotta támogatásra érdemesnek.

A javaslatot Bócsikné Huszár Olga ügyfélfogadási osztályvezető nyújtotta be. Az előkészítésből tevékeny részt vállalt Kelemen Mihály a „Csorvási Gazdák” Szövetkezet igazgatóságának elnöke, alpolgármester.

A projekt keretében lehetőség nyílik új pihenőhely kialakítására, padok, hulladékgyűjtők elhelyezésére, kerékpártároló létesítésére.

Ezen fejlesztések után létrejöhet egy olyan kulturált napijegyes horgásztó, amely a tanösvénnyel együtt lehetőséget ad az aktív pihenésre, a természet megismerésére.

Reméljük, hogy az ÉGÁZ-DÉGÁZ Zrt. munkatársait és partnereit is többször

köszönhetjük ebben a kulturált környezetben.

A „meglepetés ajándék” összege igen jelentős: 1 080 000 Ft. Előre köszönjük a pihenőhely majdani látogatói nevében is. A tervek megvalósításában részt vállalt:

„Csorvási Gazdák” Szövetkezet,
Csorvásiak Baráti Társasága,
Csorvás Város Önkormányzata.

A szolgáltató vállalatok közül többen gondot fordítanak a környezet védelmére. Közülük is kiemelkedik az ÉGÁZ-DÉGÁZ Zrt., amely minden évben meghirdeti a KÖRNYEZETÜNKÉRT akciót, a fenntartható fejlődés és a környezettudatos magatartás kialakításának segítése érdekében.

Kívánunk társaságnak 2010-ben is jó eredményeket, munkatársaiknak pedig kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt.

Szilágyi Menyhért
polgármester

HELYITERMÉK BEMUTATÓTEREM

Csorvás, Rákóczi utca 45.

2009. július 4-én nyílt meg az a bemutatóterem, amelyben elsősorban a Hajdúvölgy LEADER Akciócsoportozhoz tartozó 16 településen készített helyi termékeket mutatjuk be, de helyet kapnak benne a Dél-Alföldi régió termékei is. Több kézműves mester, iparművész kínálja értékeit, de megtalálhatók a biotermékek (bodzaszörp, lekvár) mellett az élelmiszerek is. A bemutatott termékek megvásárolhatók!

Nyitva tartás:

Hétfő :	9:00 - 12:00	14:00 - 17:00
Kedd:	8:30 - 12:00	14:00 - 17:00
Szerda:	9:00 - 12:00	14:00 - 17:00
Csütörtök:	9:00 - 12:00	14:00 - 17:00
Péntek:	9:00 - 12:00	14:00 - 17:00
Szombat:	8:30 - 12:00	

Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Őszi vers

/Óhajtás ősszel/

Nádudvari Nagy János

Egy kis *melegség* kéne még
a gyorsan tűnő nyári fényből.
Lelkem borzadva fél
a közelgő zord tél hidegétől.

Egy kis *gyengédség* kéne még,
felvidítő igazi jószág,
hiszen élni kell akkor is,
ha nem hajt a vágy, a csók, a mohóság.

Egy kis *megértés* kéne még,
nem zord szavak hideg pengéje.
Amikor úgy döfnek belém,
mint bárány szívébe a hentes kése.

Egy kis *szeretet* kéne még,
hiszen ez az élet íze, sója,
mi lényünket a végső úton
a nagy bukástól megóvjaa.

Csorvásiak Baráti Társasága

Csorvás, Petőfi u. 12.

MUNKAPROGRAM – 2010.

A Csorvásiak Baráti Társaságának Elnöksége a 2009. november 18-án megtartott ülésén a közgyűlésen elfogadott szempontok szerint munkaprogramját 2010. évre az alábbiak szerint foglalja össze:

1.) A hagyományos koszorúzási és egyéb városi ünnepeken, rendezvényeken részt veszünk és azokra mozgósítunk. Megemlékezünk a település születésnapjáról az önkormányzattal együtt.

Felelős: Kelemen Mihály elnök

2.) 2009. december 5-én megrendezzük a Civil Szervezetek Napját. Értékeljük eddig végzett tevékenységünket. Közösén 2009. december 6-án részt veszünk a hagyományörző Adventi Orgonahangversenyen.

Felelős: Kelemen Mihály elnök

Szilágyi Menyhért elnökségi tag (polgármester)

3.) Tartjuk a kapcsolatot a Természet- és Környezetvédő Tanárok Egyesületével. Támogatjuk a Csorvási szervezett program sikeres lebonyolítását.

Felelős: Dr. Körmendi János elnökségi tag

Samu Kálmán elnökségi tag

4.) A környezetvédelmi nevelés segítése érdekében együttműködünk a Természetjáró és Egészségvédő Csapat tagjaival. Segítjük a Csorvási természeti értékeit „örökbe fogadó” általános iskolás csoportok működését. Részt veszünk a szervező és értékelő munkában. Konkrét pályázat írunk ki a még hasznosabb munka érdekében, tárgyjutalommal díjazzuk a tanulókat, az ehhez szükséges értékelő rendszert kidolgozzuk.

Felelős: Dr. Körmendi János elnökségi tag

Samu Kálmán elnökségi tag

5.) Ismét kerékpáros kirándulást szervezünk Csorvás környékére gyermekek részére (szüleikkel együtt), hogy minél jobban megismerjék lakóhelyük nevezettségait (épületek, növények stb.).

Felelős: Kálmán János alelnök

Samu Kálmán elnökségi tag

6.) Közösségi munkát szervezünk az „Együtt az egészségünkért” Egyesülettel.

Felelős: Dr. Csanádi József alelnök

Kálmán János alelnök

7.) Folytatjuk a „Téli esték” sorozatot, ennek keretében ötvözzük szervező, mozgósító tevékenységünket más civil szervezetekkel és az Önkormányzat bizottságaival. Külön figyelmet

szentelünk az ismeretterjesztő, egészségnevelési, a hagyományörzési és az egészséges életet segítő előadások szervezésére.

Felelős: Kelemen Mihály elnök

Szilágyi Menyhért elnökségi tag (polgármester)
8.) A kiemelt városi rendezvények lebonyolításában aktívan részt veszünk, mozgósítunk.

Felelős: Valamennyi elnökségi tag, a későbbiekben meghatározott témákban.

9.) Szélesítjük kapcsolatainkat a határon túli testvértelepülésekkel, azok önszerveződő egyesületeivel. Részt veszünk testvértelepüléseink rendezvényein. Segítséget nyújtunk a testvértelepülések képviselőinek vendéglátásában településünkön, barátaink kötetlenebb együttműködése érdekében.

Felelős: Szilágyi Menyhért elnökségi tag,

Valamennyi elnökségi tag

10.) Keressük, kutatjuk a pályázatokon való részvétel lehetőségét. Az ehhez szükséges pénzügyi fedezetet megteremtjük.

Felelős: Dr. Körmendi János elnökségi tag

Tyichi András elnökségi tag

11.) Anyagi lehetőségeinknek megfelelően támogatjuk a könyvtárat és a kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulókat, sportolók jutalmazását.

Felelős: Kelemen Mihály elnök

12.) Folytatjuk a tagszervezést, bevonjuk a munkába a fiatalokat, a nyugdíjasokat, a város minden rétegét. Felkutatjuk az elszármazott csorvásiakat.

Felelős: Kelemen Mihály elnök

Valamennyi elnökségi tag.

13.) Kirándulást, színházlátogatást szervezünk tagjaink részére az igények felmérése függvényében.

Felelős: Kálmán János alelnök

Dr. Körmendi János elnökségi tag

A munkaprogram végrehajtása során az Elnökség az alapszabályban foglaltakat szem előtt tartva jár el, tevékenységét a már korábban rögzített munkamegosztásban végzi. A munkaprogramot közzé kell tenni a Csorvási Híradóban és az interneten. Kérjük a társaság tagjait, a szimpatizánsokat és a lakosságot, hogy családtagjaikkal együtt minél nagyobb számban látogassák rendezvényeinket, ötleteikkel, javaslataikkal támogassák egyesületünket.

Csorvás, 2009. november 18.

Csorvásiak Baráti Társasága
Elnöksége

Ne égessük el a műanyagot!

A sajtóban, a médiában sokat olvashatunk, hallhatunk arról, hogy a fosszilis energiahordozók mennyisége csökken. Többek között ez a tény is befolyásolja a földgáz árának emelkedését. Városunkban, de más településeken is aki teheti, kiváltja a gázfűtést valamilyen másféle tüzelőanyaggal működő fűtési rendszerrel. Sokan fűtenek fával, szénnel, mezőgazdasági terménnyel, vagy melléktermékkel. Ezek kisebb nagyobb mértékben szennyezik a település levegőjét. A legnagyobb levegőszennyezést a különféle hulladékok, főleg a műanyagok elégetése okozza. A Levegő Munkacsoport a Környezetvédelmi Minisztérium Zöld forrás pályázatának támogatásával egy kiadványt jelentett meg „**Ne égessd el**” címmel, melyben a műanyagok elégetéséből származó anyagok egészségkárosító hatásáról szól, az alábbiak szerint.

A tüdőrák a daganatos halálozás vezető oka a gazdaságilag fejlett országokban. Magyarországon férfiaknál az első, nőknél a harmadik leggyakoribb daganati halálok, emellett az elmúlt 25 évben tízszeresére nőtt az asztmások száma, és az allergiásoké is hihetetlen gyorsasággal növekszik. Az okok között az egyik legjelentősebb a környezetszennyezés, amelynek minden nap ki vagyunk téve. A légszennyező anyagok között a műanyagok égéstermékei a legveszélyesebbek közé tartoznak.

Manapság szinte áttekinthetetlenül sokféle műanyagot használunk. Műanyag van a ruháinkban, a bútorainkban, a műszaki cikkeinkben, műanyaggal festjük, tapétázzuk falainkat, és műanyaggal csomagolunk. A műanyag zacskók, eldobható műanyag palackok képezik a háztartási hulladék legnagyobb részét. Az előállításukhoz sok energia és nyersanyag szükséges, hogy aztán körülbelül 20 percig használjuk őket, majd rögvést a szemétkébe dobjuk. A műanyagok hosszú idő alatt bomlanak le a természetben. Ha elégetjük őket, szennyezik a környezetet, és károsíthatják az egészségünket. Újrahasznosításuk pedig sok esetben megoldott.

Miért veszélyes? A műanyagok általában kőolaj-származékokból készülnek, amelyekhez különféle – gyakran az emberi egészségre is káros – adalékanyagokat kevernek: lágyítószerkeket, antioxidánsokat, tűzálló anyagokat, fényvédőket, stabilizátorokat, hálósítókat, síkosítókat, a feldolgozást segítő és ütésállóságot javító

anyagokat, égésgátlókat. A közelmúltban tiltották be a rákkeltő ftalátok (PVC lágyítószerkeket) használatát a gyerekjátékokban. Ezek az adalékanyagok azonban jelenleg is megtalálhatók több PVC termékben, így például injekciós fecskendőkben és infúziós csövekben.

A műanyagok égésekor mérgező anyagok szabadulnak fel. Ezek egészségkárosodást, nagy koncentrációban akár azonnali halált is okozhatnak. Mindezek ellenére, főleg kertés házak között sétálva, sokszor érezzük az égő műanyagok jellegzetes, fanyar szagát... A PVC (poli-vinil-klorid) égésekor olyan anyagok szabadulnak fel, mint az első világháborúban harcigázként alkalmazott foszgén, vagy rákkeltő a vinil-klorid, illetve a nagyon egészségkárosító dioxinok.

Ha műanyagot égetünk, vagy a környezetünkben teszi ezt valaki, könnyen elszenvedhetjük a következő egészségkárosodások valamelyikét: daganatos megbetegedések, impotencia, magzatkárosodás, máj- és vesekárosodás, májrák, légzési elégtelenség, tüdőgyulladás, vesejétkárosodás, halál... Az elmúlt években több alkalommal is beszámolt a média róla, hogy műanyag égetése halált okozott. Az esetek bármikor megismétlődhetnek, hacsak nem ismerik fel az égetők, hogy a legnagyobb veszély pont rájuk leselkedik...

A műanyagok égetése – a 21/2001. számú kormányrendelet értelmében – nyílt színen vagy bármilyen tüzelőberendezésben tilos. **A jogszabály megszegői 500 ezer forintig terjedő bírságra számíthatnak.** A tiltás alól csak néhány, külön engedéllyel működő hulladékégető mű kapott felmentést, ahol az égetés szigorú felügyelet mellett az engedélyben előírt korszerű technológiával történik, és ahol több lépcsős füstgáztisztító rendszerekkel és speciális előírások betartásával minimálisra csökkentik a légkörbe jutó szennyező anyagok mennyiségét.

Mit tehetünk, hogy minél kevesebb műanyag kerüljön a környezetbe?

A legjobb az, ha megelőzzük a hulladékképződést. Ne vásároljunk eldobható csomagolásban kínált termékeket, inkább a visszaválthatót válasszuk! Ne vigyünk el műanyag zacskókat a boltokból, inkább használjunk vászon bevásárlótáskát vagy kosarat!

Az egészségtelen adalékanyagokkal ízesített, tartósított üdítőitalok helyett igyunk csapvizet. A több száz vagy ezer kilométerről szállított,

műanyag palackban forgalmazott ásványvizek helyett is megfelel a csapvíz.

Épületeink berendezésénél válasszunk tartós fa bútort, mely nem tartalmaz műanyagot. Tömör fából készült bútorokat válasszunk, melyet olajjal és viaszolással magunk is lekezelhetünk méregmentesen.

Kerüljük a műszálas ruhákat.

Gyűjtsük szelektíven a műanyag hulladékot, hogy azt újra lehessen hasznosítani!

A leggyakrabban előforduló műanyagok a **polietilén (PE)** és **polipropilén (PP)**. Ebből készül a háztartásban használt eszközök jelentős része, valamint számos csomagolóanyag, zacskó, üdítő flakon és a papír üdítőitalos doboz belső burkolata is. A közhiedelemmel ellentétben égésükkor nem csak víz és széndioxid keletkezik, hanem az egészségnek súlyosan ártó, rákkeltő anyagok is.

Poliamid (nejlon): Ruházati termékek, használati tárgyak sora készül belőle. Égésekor ammónia, hidrogén-cianid, nitrogénoxidok aminok (Pl. Izo-butilamin, hexametilén-diamin, kaprolaktám, szénhidrogének, aldehidek (formaldehid és acetaldehid), ketonok (Pl. ciklopentanon), karbonsavak (mono- és dikarbonsavak, adipinsav) és benzol keletkezik.

A **poli-vinil-klorid (PVC)** használatát az Európai Unió egyes országaiban betiltották vagy erősen korlátozták. Magyarországon számos célra használjuk: vízvezeték- és szennyvíz-csövek, elektromos kábelek szigetelése, padlóburkolatok, bútorburkolatok és háztartási eszközök készülnek belőle. Égésekor grammonként akár 2 milligramm foszgén is keletkezik. Tehát az elégetett PVC minden 5 grammja olyan mértékben szennyez egy köbméter levegőt, hogy az biztosan károsítja az egészségünket. Egy kg PVC (nagyjából egy négyzetméter PVC padló) elégetésével 200 köbméter levegőt szennyezünk súlyosan. Ugyanakkor más mérgező anyagok is keletkeznek, amelyek egymás hatását felerősítve támadják meg szervezetünket.

Poliuretán (PU) Műanyag habokat készítenek belőle, általánosan elterjedt hő és hangszigetelő anyag. Használjuk épületek, járművek szigetelésére, csomagolóanyagként és még számos más célra. Égetésekor szénmonoxid,

nitrogénoxidok, hidrogén-cianid, ammónia, kevés amin (pl. metil-amin), izocianátok, karbamid, metilkarbamid, alkoholok, aldehidek (formaldehid, acetaldehid) keletkezik. A keletkező izocianátok nagyon mérgezőek, már igen kis mennyiségben rákkeltőek.

Fluortartalmú polimerek (*Politetrafluoretilén PTFE, Polivinilidén-fluorid PVDF, Polivinil-fluorid PVF, Poliklór-trifluoretilén PCTFE, PTFCE, Perfluorpropilén FEP, Perfluor-alkilviniléter PFA, Perfluor-alkilviniletalén ETFE, Klórt trifluoretalén ECTFE*)

A legszélesebb körben alkalmazott műanyagok. Ide tartozik például a Teflon, melyet jól ismerünk a háztartásokban, bizonyos edények tapadásgátló bevonatát képezi. De használjuk az iparban, gyógyászatban, ruhákat készítünk belőle, mezőgazdasági és vegyipari felhasználása is közzismert. Használjuk csővezetékek, szigetelések és kenőanyagok céljára. Sajnos egyre több kétely merül fel a használatával kapcsolatban. Például kiderült, hogy évente több száz otthon tartott madár pusztul el az ártatlannak tartott teflon bevonatú edényekből kikerülő részecskék miatt. Égetése legalább ennyire problémás, hiszen számos egészségkárosító vegyület szabadul fel égetésekor. De akkor is keletkezhetnek ilyen vegyületek, ha a teflon lábosunkat túl magas hőmérsékletre hevítjük.

Polimerizált sztirolszármazékok A polisztirol (PS) 10,5 % részesedésével a negyedik helyet foglalja el a műanyagtermelésben. Felhasználása nagyon széles körű, csomagolóanyagokat, hőszigetelő anyagokat textíliákat és sokféle használati tárgyat készítenek belőle. Égetésekor sztirol, aldehidek (formaldehid, benzaldehid, szalicilaldehid, stb.), alkének (pl. etilén, propilén, butén, izobutén) és aromás szénhidrogének (benzol, toluol, etilbenzol, naftalin stb.) keletkezik.

Sokszor a nyílt téren is égetnek ilyen anyagokat. Ezáltal olyan vegyületek kerülnek a levegőbe, amelyek rendkívül ártalmasak az élővilágra: rákot, légzőszervi elváltozásokat, szemirritációt, bőrgyulladást, idegrendszeri zavarokat és számos egyéb betegséget okozhatnak már viszonylag kis mennyiségben is. Óvjuk együtt környezetünket, és ezáltal az egészségünket.

MEGHÍVÓ

Szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját

2009. december 26-án 19.00 órakor kezdődő

KARÁCSONYI HANGVERSENYÜNKRE.

A koncerten fellép:

a

Csorvási Ifjúsági Fúvószenekar és Majorette-csoport,

az utánpótlás-majorette csoport, valamint a Művészeti Iskola ütő együttese Fábián István vezetésével,

Vezényel: Debreczeni István karmester, a Majorette csoportok

művészeti vezetője: Szalai Erzsébet.

A koncert helyszíne a Színházterem.

Jegyek 300 és 350 Ft-os áron kaphatók a Művészeti Iskolában, valamint a koncert helyszínén.

„Azelőtt több figyelmet szántál a díszítésre!”

Anyakönyvi hírek

Születések:

Ficzere Zoltán és Szeles Tímea leánya: Ibolya Erzsébet;
Frankó Csaba Pál és Zengő Katalin leánya: Enikő
Miluczky József és Juhász Éva fia: Magor
Papol Csaba és Komáromi Szilvia leánya: Regina

Hálózat a közösségért program Csorváson

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület 2009 szeptemberében hirdette meg a „Hálózat a közösségért” programját. A program keretében a szociálisan hátrányos helyzetű személyek, családok nyújthattak be pályázatot az áramszolgáltató felé történő adósságuk törlesztése érdekében. A pályázat területileg Békés és Csongrád megyét fedte le, a két megyében összesen 6845 db. pályázat került benyújtásra. Ezekből 2852 került támogatásra. Városunkban a Családsegítő Szolgálat támogatásával benyújtásra 180 pályázat került, elbírálás után 40 család kapott támogatást, ebből 2 pályázó a maximális támogatást elnyerte, valamint 6 család kerülhet vissza a szolgáltatásba a pályázatnak köszönhetően. Az érintettek a szerződést levélben kapták meg, melyet aláírás után vissza kell küldeniük a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület részére. Az Egyesület tájékoztatta a Családsegítő Szolgálatot arról is, hogy amennyiben újabb forráshoz jut, úgy a nem nyertes pályázók kérelmét ismét megvizsgálja.

Családsegítő Szolgálat

A Polgármesteri Hivatal vezetői és munkatársai ezúton kívánnak minden kedves csorvási polgárnak békés, áldott karácsonyt, és boldog új esztendőt!

Halálosetek:

Ács Mihályné (Havrán Zsófia 1933); Barakonyi Istvánné (Bankó Ilona 1958); Gális Jenő (1957); Jánovszki József (1959); Kara Ferenc (1919); Lipták Pálné (Rattai Ilona 1932); Melich András (1955); Nagy Ferenc (1957); Óvári János (1923); Szabadkai Andorné (Jank Mária Ilona 1923); Szász Béla (1933); Szénási Gyula (1958); Varjú Józsefné (Matúz Gabriella 1924); Zvara Andrásné (Mészáros Ilona Matild 1942)